

BİLECİK ÇOCUK EVLERİ SİTESİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2022/69

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 15.12.2022 tarihli ve 2022/936 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	III
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER.....	2
2.1. MERKEZ HAKKINDAKİ GENEL BİLGİLER.....	2
2.2. MERKEZ PERSONELİ	3
2.3. KORUMA VE BAKIM ALTINDA BULUNAN KİŞİLER	3
3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR.....	4
3.2. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU.....	5
3.3. İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELENİN ÖNLENMESİ, DİSİPLİN VE ŞİKÂYET MEKANİZMALARI.....	6
3.4. SAĞLIK VE PSİKO-SOSYAL SERVİS HİZMETLERİ.....	7
3.5. EĞİTİM, FAALİYETLER VE GÜNLÜK YAŞAM	8
3.6. DIŞ DÜNYA İLE İLETİŞİM, ZİYARET VE AİLELERLE ETKİLEŞİM.....	10
3.7. BESLENME	10
4. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	11
4.1. DEĞERLENDİRME	11
4.2. TAVSİYELER.....	11
4.2.1. <i>Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler</i>	11

KISALTMALAR

BM : Birleşmiş Milletler

CPT : Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi

ÇÖZGER : Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu

OPCAT : İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol

ÖGV : Özel Gereksinim Var

TİHEK : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

UÖM : Ulusal Önleme Mekanizması

1. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14.09.2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'ın 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*
3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı BM Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
4. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda çocukların koruma altına alındığı yerlere ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.
5. Çocuk Evleri Sitesi; 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununun 12'nci maddesi uyarınca: *“Korunma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan kuruluşlardır.”*

6. Yukarıda anılan görev çerçevesinde, Bilecik Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğüne¹ 01.09.2022 tarihinde bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup ziyaret heyetinde ... ile TİHEK'in talebi üzerine Bilecik İl Sağlık Müdürlüğüne görevlendirilen doktor ve psikolog yer almıştır.
7. Ziyaret, Merkez Müdürü ile yapılan ilk görüşme ile başlamıştır. Görüşmede UÖM olarak TİHEK'in görev ve yetkileri, ziyaretin amacı, ziyaretin türü ve ziyarette kullanılacak olan yöntem hakkında bilgiler verilmiştir. İdareden, Merkezde bulunan çocuklar, Merkezin günlük işleyişi ve personel hakkında genel bilgiler alınmış, Merkezden talep edilen bilgi ve belgelerin listesi İdareye verilmiştir. Ardından ortak kullanım alanları ve Merkezde çocukların kaldıkları evler sırasıyla ziyaret edilmiş, hâlihazırda Merkezde bulunan tüm çocuklar ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Tüm görüşmelerin ardından Merkez İdaresi ile kapanış toplantısı yapılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun Merkez İdaresi ve diğer ilgili makamlar ile paylaşılarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği ve takip ziyareti yapılabileceği bilgisi verilmiş; ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.
8. Bu rapor, 18.01.2022 tarihli ve 2022/43 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 26.08.2022 tarihli oluruna istinaden 01.09.2022 tarihinde, Bilecik Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğüne gerçekleştirilen *habersiz* ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. MERKEZ HAKKINDAKİ GENEL BİLGİLER

9. Merkez, Bilecik il merkezinde ve ulaşımı kolay bir lokasyonda bulunmaktadır.
10. İnşaatı 2007 senesinde tamamlanan Merkez 2008 senesinde faaliyete geçmiştir.
11. Merkez; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde, Bilecik Valiliğine bağlı olarak; 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında koruma ve bakım altına alınan 13-18 yaş erkek çocuklarına koruma ve bakım hizmeti vermektedir.
12. Merkezin resmi kapasitesi 50'dir. 1 çocuk evinin boş olması sebebiyle kapasitenin 40'a düşürülerek boş olan evin Çocuk Koruma İlk Müdahale Birimi (ÇOKİM) olarak faaliyet göstermesi için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüğü ve Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile yazışmaların devam ettiği anlaşılmıştır.

¹ Bundan sonra kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

2.2. MERKEZ PERSONELİ

13. Merkezde çalışan personelin unvan ve sayısına ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır:

UNVAN	MEVCUT KADRO SAYISI
Müdür (Öğretmen)	1
Müdür Yardımcısı (Öğretmen)	2
Öğretmen (Grup Sorumlusu)	2
Psikolog (Grup Sorumlusu)	1
Sosyolog (Grup Sorumlusu)	1
Sosyolog	1
Sosyal Çalışmacı	1
Psikolog	1
Beden Eğitimi Öğretmeni	1
Hemşire	1
Bakım Personeli	17
Güvenlik Personeli	6
TOPLAM	35

14. Yönetici olarak 1 müdür ile 2 müdür yardımcısı görev yapmaktadır.

15. Merkezde 24 saat süresince güvenlik personeli bulunmakta olup, personel vardiyalı çalışarak Merkezin güvenliğini sağlamaktadır.

2.3. KORUMA VE BAKIM ALTINDA BULUNAN KİŞİLER

16. Ziyaret tarihi itibarıyla Merkezde koruma ve bakım altında bulunan kayıtlı çocuk sayısı 35'tir. Ziyaret tarihindeki mevcut çocuk sayısı 19 olup; 4 çocuğun kuruluştan izinsiz ayrıldığı, 7 çocuğun ailesi yanında izinli olarak kaldığı, 3 çocuğun cezaevinde bulunduğu, 1 çocuğun Kredi ve Yurtlar Kurumu'nda, 1 çocuğun ise işlemleri sonuçlandırılmaya kadar ailesinin yanında kaldığı belirtilmiştir.

17. Merkezde aynı evde kalan 4 kardeş çocuk bulunmaktadır. Aynı evde kalan çocuklar arasındaki yaş farkı ortalama 3'tür.²

²Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Çocuk Evleri Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 5'inci maddesine göre aynı evde kalan çocukların yaş farkının en fazla 3 yaş olması gerekmekte ve kardeş çocuk olması durumunda yaş farkı aranmamaktadır.

18. Ziyaret tarihi itibarıyla Merkezdeki çocuklardan 1'i 21, 7'si 17, 6'sı 16, 6'sı 15, 6'sı 14, 6'sı 13, 3'ü 12 yaşındadır.

19. Merkezde 13 engelli çocuk bulunmaktadır. Engelli çocukların ÇÖZGER Raporu (Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu) bulunmaktadır. 7 çocuğun 1'inci derece ÖGV (Özel Gereksinim Var) (%20-39) raporu, 4 çocuğun 2'nci derece Hafif ÖGV (%40-49) raporu ve 2 çocuğun 3'üncü derece Orta Düzey ÖGV (%50-59) raporu bulunmaktadır.

3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR

20. Merkezde 2 katlı villa tipi 5 çocuk evi, 1 kapalı spor salonu ve 1 idari bina bulunmaktadır.

21. Evler oda, salon, mutfak, tuvalet ve banyodan oluşmaktadır.

22. Çocukların kaldıkları odalar, evde kalmakta olan çocuk sayısına bağlı olarak 3 veya 4 kişiliktir.

23. Evlerin genel olarak temiz ve düzenli olduğu görülmüştür.

24. Merkezde çocukların kaldıkları evlerin tamamı ziyaret edilmiş, evlerin tefrişatının aynı standartlarda yapıldığı görülmüştür.

25. Merkezde sıcak suya 7 gün 24 saat erişim mümkündür. Bununla birlikte çocukların haftada 2 gün banyo haklarının olduğu, bunun dışında ihtiyaç olduğu durumlarda çocukların duş alabildiği ifade edilmiştir.

26. Evlerde çamaşır makinası ve kurutma makinası bulunmaktadır. Çocuklar tarafından deterjan ihtiyaçlarının İdare tarafından karşılandığı, çamaşırlarını istedikleri zaman yıkayabildikleri dile getirilmiştir.

27. Evlerin ve idari bina doğalgazla ısınmaktadır.

28. İdari binada ve her evde yangın alarm sistemi ve yangın tüplerinin olduğu görülmüştür. İdare tarafından Merkezde yangın alarm sisteminin kurulu olmasına rağmen sürekli hata verip çalışmaması nedeniyle Bilecik İl Özel İdaresi'nden keşif talep edildiği, yapılacak keşfe istinaden Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'ndan yangın sistemi bakım ve onarımı için ödenek talep edileceği ifade edilmiştir.

29. Merkeze ait 1 adet hizmet aracı bulunmaktadır.

30. Merkezde; toplamda 45 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. İdare tarafından kayıtların saklanma sürelerinin 30-45 gün arasında değiştiği ifade edilmiştir. İdare ile yapılan görüşmede kayıt süresinin artırılması için Bilecik İl Özel İdaresi ile yazışmaların devam ettiği ifade edilmiştir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın Merkeze dair 23.02.2022 tarihli ve 53/04 No.lu Genel Teftiş Raporu'nda da söz konusu hususa değinilmiştir.
31. Merkezde bulunan spor salonunun borularında su sızıntısı olduğu ve camlarında kırık olduğu görülmüştür.
32. Evlerde düzenli olarak şirket tarafından ilaçlama yapıldığı ifade edilmiştir.

3.2. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU

33. Her evde 4 bakım personeli vardiyalı olarak hizmet vermektedir. Ayrıca her evin 1 grup sorumlusu bulunmaktadır. Grup sorumluları 2 öğretmen, 1 psikolog ve 1 sosyologdan oluşmaktadır.
34. Merkezde görev yapan personellerin almış olduğu eğitimler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

EĞİTİM ADI	KATILIMCI SAYISI
Afet ve Yangın Farkındalık Eğitimi	17
Çocuk Gelişimi	17
Kurumsal İşleyiş	17
Çocuklarda Görülen Davranış Problemleri ve Müdahale Yöntemleri	17
Çocukla İletişim	17
Evlerde Güvenlik ve İlk Yardım	17
Sağlıklı Yaşam Bileşenleri	17
Yaşam Becerilerinin Desteklenmesi	17
Polis Merkezleri Temel Eğitim Kursu	35
En İyi Narkotik Polisi Annedir	35

35. İdare tarafından çocuğun kabulü yapılmadan önce toplantı yapıldığı, dosyasının incelendiği ve yaşı, eğitimi, davranış öyküsü göz önünde bulundurularak kalacağı evin belirlendiği ifade edilmiştir.

36. Çocuğun kabulünden sonra meslek elemanları ve idarecilerin de katılımı ile çocuk hakkında yapılacak işlemler konusunda toplantı yapıldığı, çocuğun ikametgâh kaydı, okul kaydı ve sağlık muayenesinin de yapıldığı ifade edilmiştir.
37. Görüşme yapılan çocuklarca İdare ve Merkezde görevli personelin kendilerine karşı tutum ve davranışlarından memnun oldukları ifade edilmiştir.

3.3. İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELENİN ÖNLENMESİ, DİSİPLİN VE ŞİKÂYET MEKANİZMALARI

38. Çocukların taleplerini ilk olarak grup sorumluları ile paylaştığı, grup sorumluları tarafından da söz konusu taleplerin sosyal servis ve idareye iletildiği, talep konularının genel olarak; aile ile görüş, izin, okul değişikliği, sosyal faaliyetlere katılım gibi hususlardan oluştuğu, çocukların taleplerinin, grup sorumluları ve sosyal servis personelleri tarafından ele alınarak bu taleplere en çok 1 hafta içerisinde cevap verildiği ifade edilmiştir.
39. Ev içi toplantılarla evde uyulması gereken temizlik, düzen, izin kurallarının belirlendiği, kurallara uymayan çocuklarla uyum görüşmeleri yapıldığı, uyum sürecinin takip edildiği, buna rağmen çocuğun kurallara uymaması halinde sosyal faaliyetlerden muafiyet yoluna gidildiği ifade edilmiştir.
40. Merkezde çocukların istek ve şikâyetlerini İdareye iletilebilmesi için dilek ve şikâyet kutuları bulunduğu görülmüştür.³ İdare tarafından, her ay çocuklarla toplantı yapılarak talep ve şikâyetlerinin alındığı belirtilmiş, görüşme yapılan çocuklarca bu durum teyit edilmiştir.
41. Çocukların merkezden izinsiz ayrıldığı anda hemen gerekli evrak hazırlanarak Bilecik İl Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Çocuk Şube Birimi'ne bilgi verildiği, Emniyet Müdürlüğü tarafından 81 ilde kayıp şahıs olarak sisteme kayıt yapıldığı, söz konusu çocukların ailesine/yakınlarına telefon aracılığıyla bilgi verildiği ve ikamet adreslerine konu hakkında bilgilendirme yazısı gönderildiği, süreç içerisinde ailesi ve yakınları ile telefon görüşmelerinin devam ettiği ifade edilmiştir.
42. Koruma altında bulunan 5 çocuğun 14.08.2022 tarihinde Merkez dışında kavgaya karıştığı, söz konusu çocuklar hakkında kasten yaralama eylemi sebebiyle yasal işlem başlatıldığı, 2

³ CPT'ye göre etkili şikâyet prosedürleri kötü muameleye karşı temel bir güvencedir. Bu kapsamda, kurumda tutulan kişilerin kendisinin, ailesinin veya yasal temsilcisinin hem kurumun idaresine hem de bağımsız organlara başvuru yapabilmesi önem taşımaktadır. CPT, Means of restraint in psychiatric establishments for adults, CPT/Inf(2017)6.

çocuğun tutuklandığı, 1 çocuğun Merkezden izinsiz ayrıldığı için savcılık tarafından ifadesinin alınmadığı, 2 çocuğun Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile yapılan yazışmalar neticesinde farklı illere nakil olduğu, 1 çocuğun ise hırsızlık suçu nedeniyle cezaevinde bulunduğu ifade edilmiştir.

43. Ziyaret esnasında herhangi bir işkence, kötü muamele, aşağılayıcı ceza iddiası veya bulgusuyla karşılaşılmamıştır.

3.4. SAĞLIK VE PSİKO-SOSYAL SERVİS HİZMETLERİ

44. Merkezde 1 hemşire görev yapmaktadır. Hemşirenin hafta içi 08.30-17.30 mesai saatleri arasında çalıştığı, çocukların tüm sağlık randevuları, ilaç takipleri ve ilkyardım hizmetinden sorumlu olduğu, hemşirenin bulunmadığı saatlerdeki acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezinden faydalandığı, yaklaşık 5 dakika içinde ambulans hizmetinin Merkeze ulaştığı ifade edilmiştir.

45. İdare tarafından Merkeze çocuk kabulü ile birlikte sağlık servisi tarafından genel sağlık bilgilerinin alındığı, çocukların ilk kabul muayenesinde aile hekimliğinde kan tahlili verilip bulaşıcı hastalık ve Hepatit B ve C taraması yapıldığı, sağlık kontrollerinin gerçekleştirilmesinin ardından ihtiyaç duyuluyor ise tedavi planının oluşturulduğu ve takip edildiği ifade edilmiştir.

46. Çocukların belirli aralıklarla sağlık kontrollerinin yapıldığı, çocuklara verilecek ilaçların hemşire tarafından grup sorumlularına tutanak ile teslim edilerek kutular halinde gün içinde çocukların yaşam evlerine dağıtıldığı belirtilmiştir.

47. Revirde; ilaç kullanım formu, ilaç tedavisi formu, psikiyatri tedavisi gören çocuk bilgi formu ve hasta kayıt defterinin kullanıldığı, her çocuk için sağlık dosyası hazırlanarak muhafaza edildiği gözlemlenmiştir.

48. Acil sağlık müdahale çantasında yeterli malzeme bulunduğu görülmüştür.

49. Merkezde kayıtlı 26 çocuğun psikiyatrik ilaç tedavisi aldığı ifade edilmiştir.

50. Psiko-sosyal servis biriminde; 1 sosyolog, 1 sosyal çalışmacı ve 1 psikolog görev yapmaktadır.

51. Merkeze kabulü yapılan çocuk ile öncelikle psiko-sosyal servis personeli ve grup sorumlusu tarafından görüşüldüğü, merkez ve ev kuralları konusunda bilgilendirme yapıldığı, ardından kuruluştaki personel ve çocuklar ile tanıştırıldığı, Merkeze ait çocuk oryantasyon kitapçığı da teslim edilerek genel bilgiler verildiği ifade edilmiştir.

3.5. EĞİTİM, FAALİYETLER VE GÜNLÜK YAŞAM

52. Merkezde kalan 34 çocuk ortaokul ve liseye, 1 çocuk ise üniversiteye devam etmektedir.

İdare tarafından 2 çocuğun bu eğitim-öğretim dönemi sonunda üniversite sınavına, 6 çocuğun ise lise sınavına gireceği ifade edilmiştir.

53. Merkezde kalan çocuklara yönelik verilen eğitimler ve katılan çocuk sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

EĞİTİM ADI	EĞİTİME KATILAN ÇOCUK SAYISI
Evin Düzenini Sağlama	10
Kendine Yetebilme (Çamaşır, Bulaşık Yıkama, Ütü Yapma)	10
Temizlik ve Hijyen	10
Yemek Yapma	7
İnsan İlişkileri	6
Temizlik ve Hijyen	5
Yaşam Becerileri (Öfke Kontrolü)	5
Yaşam Becerileri (Para Yönetimi)	5
Kendi Başına Yetebilme Yeterliliği	5
Kendine Yetebilme (Çamaşır Yıkama)	6
Değerlerimiz	4
Değerlerimiz (Hoşgörü)	4
Değerlerimiz (Yardımlaşma)	4
Değerlerimiz (Vatan ve Millet Sevgisi)	4
Bilecik Yeşilay Danışma Merkezi İşleyişi (Yeşilay Yetkilileri tarafından verilmiştir.)	15
Afet ve Yangın Farkındalık Eğitimi	25

54. İdare tarafından Çocuk Destek, Gelişim ve Eğitim Programı (ÇODEP) eğitimlerinin devam ettiği ifade edilmiştir.

55. İdare tarafından Merkezde kütüphane olarak kullanılan bölümün yaşam evlerindeki odalara taşındığı ve böylelikle kitapların ve kütüphanenin daha aktif kullanılacağı belirtilmiş, ziyaret heyeti tarafından evlerin içinde kütüphane olarak kullanılan odaların ayrıldığı görülmüştür.

56. Merkezde bulunan bilgisayar odasında, toplam 5 adet bilgisayarın çocukların kullanımına sunulmuş olduğu ifade edilmiş, görüşme gerçekleştirilen çocuklardan bilgisayarlardan yeterince istifade edebildikleri teyit edilmiştir.

- 57.** Merkezde kalan çocuklara katılım sağlamak istedikleri kurs ya da spor faaliyetlerinin yazılı olarak sorulduğu, talepler doğrultusunda Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü aracılığıyla çocukların kurslara ya da spor faaliyetlerine katılım sağladıkları ifade edilmiştir.
- 58.** İdare tarafından Merkezdeki çok amaçlı toplantı salonunda film, satranç gibi etkinliklerin düzenlendiği, okçuluk, badminton, masa tenisi, langırt, satranç, akıl oyunları, air hockey, gitar kursu gibi faaliyetlerin devam ettiği ifade edilmiş, ziyaret heyeti tarafından söz konusu etkinlikleri yapmak için gerekli donanımların bulunduğu gözlemlenmiştir.
- 59.** İdare tarafından Merkezde kalan çocukların haftada 1 gün yüzme, 2 gün ise spor salonuna götürüldüğü, haftanın belli günleri Merkez dışında halı saha maçına gidebildikleri ifade edilmiş, çocuklar tarafından ziyaret heyetimize, Merkezde halı saha açılması talepleri dile getirilmiştir. İdare ile yapılan görüşmede halı saha için alanlarının olduğu, daha önce halı saha yapılmasına yönelik bir proje hazırlandığı ancak projenin nihayet erdirilemediği ifade edilmiştir.
- 60.** İdare tarafından sosyal faaliyetler kapsamında gezi, piknik, deniz etkinlikleri yapıldığı bu kapsamda yarıyıl tatilinde Kartepe kayak gezisi, İstanbul tarihi yerler gezisi, Kütahya kaplıca gezisi, Afyonkarahisar kaplıca gezileri yapıldığı, yaz tatili döneminde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın düzenlediği Kastamonu Gençlik kampı ve Manisa Gençlik kamplarına gidildiği, Antalya, Erdek ve Kerpe deniz etkinlikleri düzenlendiği, Çanakkale tarih ve kültür gezisine katılım sağlandığı ifade edilmiştir.
- 61.** Görüşme yapılan çocuklarca sosyal faaliyetlerden ve etkinliklerden memnun olduğu dile getirilmiştir.
- 62.** Merkezde hobi bahçesi için bir alan bulunduğu gözlemlenmiş ancak idare tarafından, çocukların hobi bahçesini aktif olarak kullanmadığı ifade edilmiştir.
- 63.** Koruma ve bakım altına alınmış çocukların eğitim ve yaş durumlarına göre harçlık aldıkları bildirilmiştir. 6.9.2022 tarihli ve 31945 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'e göre çocukların aylık harçlıklarının okul durumuna göre belirlendiği ifade edilmiştir. İlkokul, ortaokul, lise ve üniversiteye giden çocuklar farklı meblağlarda harçlık almaktadırlar. Çocukların harçlık dağıtımları grup sorumlularına ait olup, grup sorumlularınca çocuğun para yönetim becerisine göre paranın imza karşılığı dağıtıldığı ifade edilmiştir. Harçlık miktarları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

EĞİTİM DÜZEYİ	HARÇLIK MİKTARI
İlkokula devam eden (1- 4. sınıf)	141,27 TL
Ortaokula devam eden (5-8.sınıf)	211,90 TL
Liseye devam eden (9-12. sınıf)	282,53 TL
Üniversiteye devam eden	470,89 TL

3.6. DIŞ DÜNYA İLE İLETİŞİM, ZİYARET VE AİLELERLE ETKİLEŞİM

- 64.** Çocukların Merkeze kabulünden sonra dosyasının incelendiği, vaka öyküsü göz önünde bulundurularak ailesi ve yakınlarıyla iletişimin belirlendiği, psiko-sosyal servis ve grup sorumlusu iş birliği ile hazırlanan çizelge doğrultusunda ve merkeze ait telefon aracılığıyla çocukların aileleriyle görüşebildiği ifade edilmiştir.
- 65.** Merkezde bulunan 15 yaş ve üzeri çocukların cep telefonu kullanmalarına izin verildiği belirtilmiştir. Ziyaret esnasında, 15 yaşının üstündeki çocukların cep telefonu kullandığı gözlemlenmiştir.
- 66.** Çocukların izinli olarak aileleriyle görüşmesinin uygun olup olmadığını değerlendirmek amacıyla ailelerinin bulunduğu yerdeki Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerinden sosyal inceleme raporu talep edildiği, hazırlanan rapor neticesinde izne gönderilmesi uygun bulunan çocukların psiko-sosyal servis ve grup sorumlusu tarafından belirlenen tarihlerde izne gönderildiği, izin süresince çocukların telefon görüşmeleri ile takip edildiği ve ailesi Bilecik'te ikamet eden çocuklar ile ilgili söz konusu işlemlerin Merkez tarafından yapıldığı ifade edilmiştir.

3.7. BESLENME

- 67.** Yemekler sabah, öğlen, akşam olmak üzere 3 öğün çıkmakta, ayrıca 1 ara öğün verilmektedir.
- 68.** Yemek temininin her yıl sonu yapılan açık ihale usulüne göre kuru gıda malzeme alımı şeklinde yapıldığı, yemeklerin de evlerde bakım personelleri tarafından yapıldığı ifade edilmiştir.
- 69.** İdare tarafından yemek listelerinin İl Sağlık Müdürlüğünden görevlendirilen diyetisyen tarafından oluşturulduğu ifade edilmiştir.
- 70.** Merkezde kalan çocuklar tarafından yemeklerin yeterli ve lezzetli olduğu dile getirilmiştir.

4. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

4.1. DEĞERLENDİRME

71. Merkez İdaresi, ziyaret heyeti ile iş birliği içinde hareket etmiş, heyetin bütün birimlere bekletilmeksizin erişimini sağlamış, çocuklarla görüşmeler yapılabilmesi için gerekli önlemleri titizlikle almış ve talep edilen bilgi ve belgelere erişimi sağlamıştır.

4.2. TAVSİYELER

4.2.1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

72. Güvenlik kameralarının kayıt süresinin artırılması için Bilecik İl Özel İdaresi ile yazışmaların nihayete erdirilmesi,

73. Merkezde bulunan yangın alarm sisteminin bakım ve onarımının yapılması,

74. Kapalı spor salonunda bulunan borulardaki su sızıntısının giderilmesi ve kırık olan camların tadilatının yapılması,

75. Merkezde bulunan hobi bahçesinin çocuklar tarafından daha aktif şekilde kullanımının sağlanması için gerekli çalışmaların yapılması,

76. Halı saha yapımı için daha önceden hazırlanan projenin ilgili kuruluşlarla gerekli yazışmaların yapılarak nihayete erdirilmesi,
hususları tavsiye edilmektedir.